

Felige Danubius
Végzet
Elbeszélő költemény
G. J.

VII.

Négyzet
Elbeszélő kötetmeny

1891

Végre
I.

Frenyák, bizonyára különleges ember volt.
 Ily tulajdonsága pedig igen indokolt,
 Mert amikor 1848-ban többi hitsorsosai-
 Valamenynyien Hurbán harcosai
 Voltak a magyarok ellen, ő volt egyedül
 An - aki, hogy hittel őt ne fogják ellenül.
 Einek idején megörökött onnét.
 A hol Hurbán toborzá, xsebrák haros népet.
 I beállt pesti honvédnek, is első vrszecsapása
 Vácznál lett, a hol nemcsak hadállásának,
 De főkép tulajdoníthatta vitéz bátorságának,
 Hogy érdemjelre és örmesteri rangra
 Lett szert, meg dicsérvő napi parancsra.

Szegény Frenyák, midőn a forradalom,
 Mellette a szabadság harca riadalom
 Végét érte, ő sok viszontagságnak.
 Volt tanuja, s oly akadályoknak,
 Melyeket saját szláv rokonai
 Támasztottak, egy sehonnai
 Ellen - az ő felfogásuk szerint.
 Holott ép ez a sehonnai megint
 Bebizonyítja, hogy ő jobb harafi,
 Mint az egész svihák gyülelése tagjai.
 Ha csupa olyan magyarországi tótjaink
 Lessek volna, mint Frenyák volt honvédek,
 Hát akkor magyar honvédekkel
 Együtt, győzedelmeskedhettünk volna
 Tótokkal
 Is, csak hogy Frenyák, mint tótba oltott

Magyar érzelem, oly ritkaság volt,
 Mint nappainkban ép a fehér holló.
 S ez a harafiság lámpája csillogos-villogó.
 Frenyák sok bujdosás és üldözés után
 Végre megérkezett Pestre, s itt szállt át.
 A hideg télé ki - nyolcra álló hétig.
 Itt meg kének is olátkodtak eddig,
 De nem állapíthatták meg oxemély aronosságát
 Mert a harafi csontjait, bőrfővé koprompóját.
 Mikor felüdült a lábbadoró betegség,
 Oly sovány, arrott volt mellesleg,
 Hogy a héték még hátni is alig
 Akart benne, erős hús étellel s itallal élt
 addig,
 Míg erejét vissza nyerte, a hogy az előtt
 Volt egészege, viruló mindenek fölött.
 Tehát ily helyzetben volt Frenyák újabb ko-
 A midőn még családihelye sem volt alu-
 kulóban.

II.

Miután tehát Frenyák egészségét vizsgálta-
nyeré,
Elméné ő Trencsén városába, szülőhelyére,
Ott megismerkedett Louksáma hajadonnal,
Kit nyomban ott feleségül vett azonnal.
Ilyformán a hitvesek Pestre jövének -
Itt azután Frenyáknak örömei levének,
Mert mint meggondolva beállt kiváltságok,
S hiven gondját viselve, gazdája vagyonának.

III.

Vála pedig Frenyáknak két gyermeke,
Ezek a keresetségen tettek Louksi és Terike.
Fölöttébb ohajsa lánya neves,
Mert még mi több Louksáma volt
Az anya is, tehát ilyformán telé kedves,

Hogy kívánsága előssé a pap is meghódolt.
Igy akartán meg volt az apa
És anya öröme, különösen adva.
Az apa akonban csak fiát szerette,
Az anya pedig lányját kedvelte.
Igen megelégedessen élt -
Koránt sem nyomortól félt.
Azs kívánta, hogy mindennapi
Venyere legyen mindig anyruji,
Hogy őt és feleségét, meg két gyermekét
Inogtós újja a por, erre kérte Istent.

IV.

Fárads kesés, hogy kipihenje, fejét ágyra
behajtván.
Vasárnap reggelre nyugtalan álom után,

Felébredes Frenyák, s gondola magában
 Nem jöt jelent a feje fölött álmában
 Repdeső három szürkés farka varjú,
 Mondá is feleségnek, hogy ma komoly arzu
 Segyen, s minden bojtól örizzék,
 Menjen inkább rögtön s imádkozzék,
 Azután pedig szerény ebédet készítsen,
 Ugy is tett Luxsanna asszony jámborul békésen.
 De előbb a kisinyekes Ferikét és Luxsikát
 Megmosdassa, fűre, leányra ráadsa ünneplő ruháját.
 A kisded Feri azután, megcsesemő Luxsi-
 ka reggelizsek
 S rövid ideig e testvérek, dadogva neves-
 gélek.

Szerelmes Isen, mily boldogok a kicsi-
 nyek,
 Hiszen ök a szülők bánatjain nem kesereg-
 nek.
 Midőn a gyermekék a reggeliz elfogyaszt-
 pották -
 Ferike és Luxsika, anyjokas békén hagy-
 ták.
 Később Ferike jóskani az udvarra ment,
 Luxsika pedig pinzse ispállóban lent
 Az anya ruha rénszait egyre huzogatta,
 De az anya azt nem bírhatta, hagyta.
 S miután a butajos hornyákok prókása
 A Duna partján prókrok fönni ebédet
 Luxsanna süthelye is föbbnyire ott volt -
 Rangosabb konyhára, ő soha sem gondolt,

Az okból oda méné, s tüzes rakoss.
 Mit Duna szelecskéje pillajon lobogtatoss.
 Farkait - tartalmával együtt oda elhelyeste,
 Egyet ugrott, s keken Lútszikával ide volt
 Kis Lútszikának, hogy baja ^{menesse.} ne legyen,
 A tüztől távolabbra, sette köld gyeper.
 Most az anya - só, paprika, hagymáért.
 Gyorsan eliramoda, a főzés kedvéért,
 Tránatakas, kányérokas is hozott -
 S gyorsan is kermet ő legott.
 A kis Lútszikai pángok - sime miatt nyong-
 Vekesekét csak egyre, örültre ^{ván-} ösköre csap-
 És a jeleneset, az anya ^{ván.} örömmel néte

S Lútszikának felfogott érzelmeit
 imígy rebege:
 Lútszika! Tűj! Kúrsi! Cecse Kúrsi!
 Éme anyai boldogsolásra, picke emel.
 S fölöttebb nyongva, ^{kedess,} keszeben reméget,
 Az anya pedig elég óvatos volt -
 Tüzes, farkékat, most ösköre solt.
 A nap is már, déli állásába jutott,
 Kúrsi felselintett, sietett miként kudott,
 Egy - ketőre javában étel készült.
 Én most Trényák - is már megehit,
 Gondolasjuk salátkozott, apa Terivel
 Jött -
 Tálalt az anya, kiki egy - egy adagot
 elköltött.

Nagyjok, kicsinyek most jól megelégek.
 S bot helyett a Duna levét höpintették.
 Vicsinyek, nagyjok örömeire jósszoktak,
 Fűvön henypergettek, vígan mosolyogtak.
 Frenyök megújultan, selve távoztak,
 Lászlóanna edényét mosogattak.
 A süz, mivel már nem kellett, elvonta.
 S az edényeket istálló lakóiban elra-
 ká.
 Kicsinyek addig a Dunapart, köld
 párszázján voltak,
 Az estezés után, már-már elunnyadoztak.
 Most megérkezék az anya, Lászlóanna
 kanyara véve,
 Ferike pedig verekte, s a ház udvarába
 fölmenne.

Dunaparton nem aludhattak nagy hőség
 miatt.
 Tehát udvaron, kupalókba rakott, ne-
 hén bognárfa alatt,
 Mind hármán árnyékban s ernyőben
 elaludtak,
 Vörösten a felállított hooxok bükke-
 fáinál maradtak.
 Wiszed Ferike távolabb egyedül, an-
 gyali mosolyával,
 Csecsemő Lászlóanna mellett, oldalsó fele
 anyjával
 Feküdt, s mély álomba merültek,
 Míg a délutáni, pihenésükre mentek.
 V.
 Volt pedig ott a háznál, egy építészfa
 kerestető

Itt a folyam és ház udvaráról, úde
 Ringassa öles, ex volt az arxa is gyenge
 Mikor így skundítottak a padon.
 Apa és fű, jól esett nekik, úde lég furva.
 lom.

VI

A mint úgy ültek Mihály bácsi és fia
 Kapu alatt padon, már jó fél óra óta,
 Oly ünnepies csend volt, hogy a fa
 levele, sem bolis gott,
 De annál sürhetlenebb volt a hőség
 is fokozott.

Vissé beszélgettek Mihály bácsi és fia
 a diák -
 Segyátalan ök alomnak karjaiba, ma
 gubat nem bocsáták,
 Sőt igen örült Mihály ^{bácsi} a fölött,
 Hogy kedves fia őt meglátogatni jött.
 E perczben azonban, mintha Euxifer vágott
 volna földre,
 Hallották, hogy valami iszonyú raj-
 jal összedől, erre
 Alig mozdultak helyükből, s már velőt
 átható jajgatás hat-
 lossak,
 A hangok - önnét jövenek, a hol Lau-
 rsánna gyermekeivel pihen
 gondolsak.

Helyszínére értek látják, hogy a kupata-
kú fatömeg összekedőlt.

Visszafelé jöttökkel, fájós hangon,
legkínosabban.

És az anyja, mert a fa tömeg rajtok
néhányára legjobban,
Most homorjában a fa prés dobálásához
fogták,

I mire a presenésellen Ferike akadnak
Kinyújtott fogokkal, már csak még
egykor feltétekkel,

Saxonnal kis hulla volt, kis végtag-
jai sok helyen elvételtek.

Az anyja, pedig mire a fát levessék
róla, mert oldalra felüvök -

Mellette Lauritska, ki éppen maradt, csontjai
az anyának szinte elvették.

Még élve jötték, felsessék, kis halottak
együtt kocira,

Vitték őket presenés Rökus kórházba. Ise-
gény Ferike jutott iszonyú sorsra.

Az apa pedig már csak akkor és
kerest meg,

Mikor Ferikejét halva elvették -
Képzelték - érzelmek, mikor azt

Hogy egyetlen magdarját kite-
rítették.

Selki fajdalma, első hullámzásá-
 ban
 kótvagott, majd jejjgasott bejöv-
 ban.
 Végre fejét fogva, s azután
 iszonyúan hajába morlvat.
 Azt sépdelse, s ^{most} ~~vegre~~ nagy erővel,
 Fejét földhöz vágta, mely da-
 rabokra nyugott.